

## **ПРОФЕСІЙНІ АСОЦІАЦІЇ АРХІВІСТІВ США ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ АРХІВІСТІВ УКРАЇНИ**

*Охарактеризовано професійні асоціації архівістів США різних рівнів: місцеві, штатів, регіональні і національні, проаналізовано їх завдання, структура, напрями діяльності.*

**Ключові слова:** професійні асоціації архівістів США, професійні організації архівістів США, товариства архівістів у США, Рада архівістів штатів, Національна асоціація урядових архівів і адміністраторів документації, Академія сертифікованих архівістів, Конференція архівів Середнього Западу, Середньо-Атлантична регіональна архівна конференція.

*Охарактеризованы профессиональные ассоциации архивистов США разных уровней: местные, штатов, региональные и национальные, проанализированы их задачи, структура и направления деятельности.*

**Ключевые слова:** профессиональные ассоциации архивистов США, профессиональные организации архивистов США, общества архивистов в США, Совет архивистов штатов, Национальная ассоциация правительственных архивов и администраторов документации, Академия сертифицированных архивистов, Конференция архивов Среднего Запада, Средне-Атлантическая региональная архивная конференция.

*Professional associations of archivists of different levels in the USA: local, state, regional and national, are characterized. Their aims, objectives, structure and lines of activity are analyzed.*

**Keywords:** Professional associations of archivists in the USA, Professional organizations of archivists in the USA, societies of archivists in the USA, Council of State Archivists, CoSA, National Association of Government Archives and Records Administrators, NAGARA, Academy of Certified Archivists, Midwest Archives Conference, MAC, Mid-Atlantic Regional Archives Conference, MARAC

Успішне функціонування децентралізованої архівної системи США забезпечується функціонуванням цілого ряду професійних об'єднань архівістів, які, на відміну від Спілки архівістів України (на сьогоднішній день перебуває в неактивній фазі), відіграють провідну роль у формуванні політики в галузі архівної справи і управління документацією, у тому числі у формуванні та реалізації архівної політики, створенні і впровадженні законодавчо-нормативних актів, стандартів, науково-методичних розробок, поширенні досвіду кращих практик роботи, професійному співробітництві, освіті, підвищенні кваліфікації та обміні досвідом спеціалістів галузі. Серед усіх цих організацій центральне місце посідає найстаріша (1936) і найвпливовіша професійна організація архівістів США національного рівня – Товариство американських архівістів (Society of American Archivists, SAA). Діяльність SAA неодноразово привертала увагу дослідників історії архівів [1].

Проте на теренах США архівні установи (надалі цей термін поширюватимемо й на центри документації, які фактично є архівами для тимчасового зберігання неактивних документів установ) та їх керівники і співробітники входять до низки національних, регіональних і місцевих архівних професійних організацій, роль яких у певних напрямках діяльності архівної галузі вважається більш значущою, ніж SAA.

У попередніх працях ми вказували на наявність професійних організацій архівістів США і їх значення [2]. Проте далі тема не набула висвітлення. На разі вона зберігає актуальність для України в теперішній ситуації, яка склалася у середовищі архівістів: наглядною стала відірваність інтересів Державної архівної служби України (Укрдержархів), яка головним чином опікується проблемами центральних архівів, від архівів регіонального рівня; все більше лунають заклики до об'єднання керівників державних

архівів областей, проблеми яких не знаходять відгуку на рівні Укрдержархіву, у рамках Конференції або Ради директорів обласних архівів; архівісти областей шукають вирішення спільних проблем, утворюючи громадські ради при державних архівах, на регіональних семінарах і конференціях, під час інших заходів. На нашу думку, цей процес є цілком природним і свідчить про позитивну динаміку розвитку архівної галузі України.

Архівна галузь США пережила аналогічні проблеми у 1950-1960-х роках: Національний архів США (National Archives and Records Administration, NARA) опікувався лише системою федеральних архівних установ; SAA поглинула бюрократизація і концентрування на проблематиці архівних установ, архівних документів і архівістів федерального рівня; інтереси архівних установ і архівістів штатів, округів, муніципалітетів, університетів, громадських організацій, релігійних конфесій залишилися поза увагою NARA і SAA. Таке розмежування інтересів, а також поповнення кадрового складу архівних установ представниками нової генерації архівістів, що вже мали фахову архівну освіту, та жінками привело на початку 1970-х років до демократизації професії і виникнення регіональних і місцевих професійних об'єднань архівістів [3, с. 7, 9; 4, с. 225-226; 5, с. 3-4; 6], серед яких найбільшими були Конференція архівів Середнього Заходу (Midwest Archives Conference, MAC, на 1972 р. об'єднавала 700 членів) і Середньо-Атлантична регіональна архівна конференція (Mid-Atlantic Regional Archives Conference, MARAC, на 1972 р. включала 600 членів) [7, с. 434].

Деякий час NARA і SAA розглядали новостворені організації як загрозу фрагментації галузі – «*Some SAA members are equally apprehensive about the regional organizations. They view MAC and its counterparts as an attempt to circumvent, undermine, and even destroy the SAA. They see the new organization as a challenge to the authority and prestige of the SAA*» (Деякі члени SAA налякані регіональними організаціями. Вони дивляться на MAC та її подібні [організації] як на спробу обійти, підірвати і навіть зруйнувати SAA. Вони вбачають в нових організаціях виклик авторитету і престижу SAA) [7, с. 436].

Кризова ситуація в архівній професії призвела до утворення у складі SAA так званих Комітетів 1970-х років, фінальний звіт про діяльність яких було опубліковано в журналі «Американський архівіст» у квітні 1972 р. [8]. Проблеми недостатності простору в архівних репозиторіях для приймання і розміщення архівних колекцій, невідповідних умов зберігання архівних документів, швидкої зміни технологій, збільшення і урізноманітнення потреб користувачів, незадовільного фінансування, експертизи цінності і відбору на постійне зберігання саме тих документів, які б повною мірою відображали історію нації, були визнані спільними для всієї архівної галузі США і такими, що набувають масштабів національної катастрофи («*comes close to being a national disaster*») [9, с. 457]. В архівному середовищі заговорили про співробітництво архівних інституцій, підвищення професіоналізму архівістів, пошуки джерел фінансування місцевих архівних установ із федерального та позадержавного бюджетів, а також про те, що розквіт регіональних і місцевих професійних організацій відображає і прискорює комунікації архівістів і є суттєвим для розвитку кооперації (у тому числі з бібліотечними, історичними закладами, університетами) і архівної професії в цілому [9, с. 457].

Зважаючи на вищевикладене, автор вбачає мету цієї праці як здійснення огляду напрямів діяльності професійних організацій архівістів США та аналізу цілей і завдань, котрі вони ставлять перед собою. Серед професійних організацій архівістів США можна виокремити три категорії.

До першої категорії належать організації архівістів штатів, міст, географічних ареалів США. Серед них: архівні асоціації, круглі столи, групи, конференції, товариства, консорціуми, ради, різного роду територіальні об'єднання тощо (автор намагався здійснювати переклад назв організацій якомога ближче до їх оригінальних англійських назв). У ході дослідження взято до уваги усю територію США та період з кінця 1960-х років до сьогодні і виявлено такі професійні об'єднання архівістів:

– *Архівні асоціації штатів Південна Кароліна* (1999 р., вісник «SCAAzette Newsletter») і *Архівна асоціація штату Мічиган* (1958 р., вісник «Open Entry») [10];

– **Архівісти і менеджери з управління документацією** штату Арканзас (1979 р., зараз не існує);

– **Архівний круглий стіл** м. Клівленд, штат Огайо (1989 р.) [11];

– **Архівісти району** м. Чикаго (1982 р., до її складу входять ще дві організації: архівістів медичних закладів «Chicago Area Medical Archivists» та релігійних організацій «Chicago Area Religious Archivists»); **Архівісти району Канзас Сімі** (заснована 3 листопада 1978 р. [12], з 1981 р. видавала вісник «Extra Format», з серпня 1982 р. видає щоквартальний вісник «The Dusty Shelf»); **Архівісти округу Колумбія** (виявлена станом на 1983 р., сьогодні не існує); **Архівісти району м. Сіетл** (1985 р., видає вісник), Хьюстону та Техасу (1998 р.); **Архівісти району м. Сан Франциско**; **Архівісти штату Нью-Йорк** (видає вісник «Capital Area Archivists of New York»); **Архівісти м. Новий Орлеан**; **Архівісти Центрального Техасу** (1988 р., об'єднує архівістів м. Остін, штат Техас, 1989 р. перейменована на Асоційованих архівістів Остіну (Austin Archivists Associated), 2007 р. – на Архівісти Центрального Техасу, з 1989 р. видає вісник «Newsletter Austin Archivists Associated») [13];

– **Архіви і музеї штату Мен** (з 1997 р. видає вісник «Maine Archives and Museums Newsletter», веде БД «Архіви і музеї») [14];

– **Асоціація архівістів штату Гавайї** (вісник «Association of Hawai'i Archivists Newsletter») [15]; **Асоціація архівістів району м. Сент Луїс** (1972 р., видає вісник «Acid Free Press», з 1985 р. публікує «Directory of Archives and Manuscript Repositories in the St. Louis Area», у 1990-х роках з'явилась on-line версія «Directory...») [16];

– **Асоціація архівів і манускриптів штату Луїзіана** (двічі на рік видає вісник «Louisiana Archives and Manuscripts Association Newsletter») [17];

– **Група архівів штату Нью-Гемпшир** (7 травня 1988 р., вісник «Inventory Newsletter»); **Група архівів басейну річки Коннектикут** (1989 р., район Спрінфілду і Амхерсту (штат Массачусетс), Хартфорду (штат Коннектикут) [18];

– **Бостонська група архівістів** (виявлена за даними на 1983 р., сьогодні не існує); **Група архівістів долини річки Делавер** (1980 р.,

об'єднує архівістів штатів Делавер, Нью Джерсі, Пенсильванія, видає вісник «The Archival Arranger Newsletter»), **Група архівістів Південно-східного Вісконсину** (видає вісник «SWAG News») [19];

– **Круглий стіл архівістів метрополії Нью-Йорк** (міста) (1979 р., видає вісник «Metropolitan Archivists», з 2010 р. веде програму архівної освіти «K-12 Archives Education Institute») [20];

– **Круглий стіл архівів міст-побратимів** (1982 р. Організація архівів міст-побратимів (twin cities) включає архівістів 186 міст і населених пунктів мегаполісу Міннеаполіс – Сент Поль, Міннесоти та Західного Вісконсину. Видає вісник «The Twin Cities Archives Round Table Newsletter»; **Круглий стіл архівів долини Майами** (об'єднує архівістів навколо м. Дейтон, штат Огайо) [21];

– **Круглий стіл архівів, генеалогії і місцевої історії Техаської бібліотечної асоціації** (Бібліотечна асоціація утворена 2 червня 1902 р., Круглий стіл – у липні 2010 р. шляхом об'єднання двох круглих столів архівів і місцевої історії (створений 1950 р.) та генеалогії (перший доступний в Інтернеті протокол засідання Круглого столу датується 9 липня 2008 р.)) [22];

– **Конференція архівів штату Нью-Йорк** (Конференція архівів, розташованих навколо озера Онтаріо (1969 р., 2003 р. перейменована на Конференцію архівів штату Нью-Йорк, об'єднує архівістів США і Канади, які живуть і працюють у регіоні) [23];

– **Конференція архівістів Лонг-Айленду** (1974 р., проводить конференції, видає вісник «Long Island Archives. Newsletter of the Documentary Heritage Program Long Island Library Resources Council») [24];

– **Професіонали архівів і музеїв Гранд Репідс** (1982 р., сьогодні не існує);

– **Рада архівів штату Кентуккі** (1976 р., перша зустріч членів ради відбулась 28 березня 1977 р., вісник «Newsletter of the Kentucky Council on Archives») [25];

– **Рада зберігання архівів, бібліотек і музеїв Палметто** (назва міста у штаті Південна Кароліна та ще у десяти штатах США) (PALMSCOP), до складу якої увійшли дев'ять регіонів штату Південна Кароліна; **Рада архівів, бібліотек і музеїв Чарльстону** [26];

– **Товариства архівістів штатів Північна Кароліна** (1968 р., видає вісник «The North

Carolina Archivist» та журнал «The Journal for the Society of North Carolina Archivists»); *Огайо* (1968 р., на веб-сайті публікує вісник «The Ohio Archivist»); *Джорджія* (1969 р., з 1972 р. видає щорічник «Georgia Archive» (зараз «Provenance»)); *Каліфорнія* (1971 р., видає щоквартальний вісник «Society of California Archivists Newsletter» та журнал «Journal of Western Archives», щорічно здійснює двотижневу програму підвищення кваліфікації архівістів «Western Archives Institute» на базі Університету Каліфорнії у Ріверсайді); *Індіана* (1972 р., щоквартальний вісник); *Теннессі* (1977 р., вісник «Tennessee Archivist»); *Алабама* (1977 р., видає «The Alabama Archivist»); *Міссісіпі* (1977 р., видає on-line журнал «The Primary Source»); *Флорида* (1983 р., щоквартальний вісник «The Florida Archivist») [27];

– **Консорціум архівістів** Айови (1976 р., до 1998 р. – Товариство зберігання історичних матеріалів штату Айова [28].

Крім організацій, стосовно яких виявлено достатньої інформації, існує цілий ряд професійних об'єднань, про діяльність яких майже нічого не відомо: *Архівісти релігійних конгрегацій Нового Орлеану* (Archivists for Religious Congregations of New Orleans), *Архівісти і бібліотекарі округу Фейєрфілд* Історичного товариства штату Південна Кароліна (Archivists/Librarians of Fairfield County Historical Societies), *Архівісти релігійних інституцій м. Нью Йорк* (Archivists of Religious Institutions), *Група зберігачів документів і фотографій штату Арізона* (Arizona Paper and Photograph Conservation Group), *Коаліція архівістів і професіоналів-документознавців Західної Пенсильванії* (Coalition of Archivists and Records Professionals in Western Pennsylvania), *Зберігачі і архівісти округу Ланкастер* штату Пенсильванія (Curators and Archivists of Lancaster County), *Метроплекс-архівісти* (Metroplex Archivists – організація, що об'єднує архівістів найбільшого у США урбаністичного мегаполісу Даллас-Плано-Ірвінг і Форт Уерт-Арлінгтон), *Архівісти району м. Портленд* (Portland Area Archivists), *Архівний консорціум м. Су* округів Плімут і Вудбері штату Айова (Siouxland Archival Consortium), *Архівісти і зберігачі м. Вілламетт* штат Орегон (South Willamette Archivists and Curators), *Група архівістів*

*Південної Флориди* (Southeast Florida Archivists Group), *Архівісти району м. Спокани* штату Вашингтон (Spokane Area Archivists), *Архівісти району м. Спрінгфілд* штат Міссурі (Springfield Area Archivists), *Архівісти католицьких організацій південно-західного Огайо, південно-західної Індіани та північного Кентуккі* (Tri-State Catholic Archivists).

Таким чином, ми встановили 54 професійні організації архівістів місцевого рівня, створені протягом другої половини ХХ ст., 3 з них припинили своє існування після 1983 р.; про 14 не лише ми, а й американські дослідники [28] достатньої інформації не знайшли, хоча опосередковано ми зустрічали свідчення, що підтверджують їх наявність; 37 організацій представлені власними веб-сайтами в Інтернеті; 29 мають свої періодичні видання; 2 здійснюють освітні програми, а саме *Круглий стіл архівістів метрополії Нью-Йорк* та *Товариство архівістів Каліфорнії*.

Місцеві професійні організації архівістів діють на підставі статутів (bylaws (визначає структуру організації і обов'язки членів правління) або constitution (декларує мету, принципи, завдання організації)), якими визначені цілі організації, принципи членства, керівний склад, правила обрання та повноваження президента, віце-президента, колишнього президента, секретаря, скарбника, редактора періодичного видання та веб-сайту, директорів, які входять до Ради директорів і очолюють різні напрями діяльності організації, структура, склад і правила обрання комітетів та їх очільників (як правило, обираються: комітет по організації і проведенню виборів (nominating committee), членський комітет (membership committee), комітет щодо проведення щорічних зустрічей (annual meeting committee), комітет по стипендіях (scholarship committee), комітет з освіти (education committee)); визначаються періодичність проведення щорічних та позачергових зустрічей, правила внесення поправок до статутів [29]. Як правило, місцеві організації фокусують свою діяльність на таких напрямках: 1) надання можливостей архівістам – членам професійного об'єднання зустрічатися разом для обміну думками, досвідом і шляхами вирішення спільних проблем, 2) розповсюдження інформації, в якій зацікавлено місцеве архівне товариство, у тому числі про

архівні програми і ресурси, 3) сприяння збиранню, зберіганню, описуванню, доступленню і використанню архівних документів, реалізації програм управління документацією, 4) розвиток архівної освіти і програм підвищення кваліфікації архівістів, 5) просування ідеї співробітництва, як в середовищі архівістів, так і з представниками суміжних професій [30]. Місцеві організації є невеликими за кількістю членів, фактично не структурованими, соціально-орієнтованими й іноді бюджетно (бюджети формуються за рахунок сплати членських внесків та пожертвувань) не спроможними надавати фінансову підтримку своїм членам. Архівісти, які входять до складу місцевих організацій, одночасно вступають до регіональних або національних архівних професійних об'єднань.

До другої категорії регіональних професійних об'єднань архівістів належать організації, що включають архівні установи та архівістів відразу декількох штатів.

До *Конференції архівістів Міжгірського регіону* (Conference of Inter-Mountain Archivists (CIMA)) входять архівісти штатів Юта, Невада, Арізона, Айдахо та Нью-Мексико. Організація була заснована у Солт Лейк Сіті 7 вересня 1973 р. з метою співробітництва і обміну інформацією між особами, групами та інституціями, зацікавленими у збереженості і використанні архівних документів і манускриптів, сприянні дослідженням у галузі архівної справи, архівної методології, консервації документів, заснуванні форуму для дискусій із спільних проблем, освіти і підвищення кваліфікації архівістів, менеджерів з управління документацією, хранителів манускриптів, власників приватних колекцій.

Структура організації включає: президента, віце-президента/виконавчого президента (виборні посади терміном на 1 рік), секретаря/скарбника (виборні посади терміном на 2 роки), раду членів (обирається терміном на 2 роки) та комітети. Серед комітетів представлені: номінаційний (займається виборами керівного складу організації), програмний (відповідає за підготовку програм проведення щорічних зустрічей), членський (сприяє збільшенню і збереженню кількості членів організації), освітянський (відповідає за розвиток тренувальних програм для архівістів), видавничий (редагує і публікує друковане видання

організації «CIMA Newsletter», також організація є спонсором видання «Journal of Western Archives»), нагородний (встановлює види відзнак, представляє до нагородження за видатні досягнення в архівній галузі). Відповідно до статуту організація проводить три види конференцій: дві щорічні (весняна і осіння), спеціальні (збираються на вимогу президента або 15 членів), на запрошення (відповідне повідомлення має бути розіслане членам організації за 30 днів до призначеного засідання) [31].

У складі організації діє центр стажування для молодих архівістів. Організація стажування здійснюється шляхом подання заяв від тих, хто бажає удосконалити свої знання, та вже відомих майстрів архівної справи, які згодні навчати своїх молодших колег. У разі домовленості обох сторін, організація забезпечує відповідні умови для проходження стажування. Кар'єрний центр CIMA здійснює моніторинг вакансій в архівах та архівних підрозділах установ для влаштування на роботу спеціалістів.

Архівні інституції та архівісти штатів Аляска, Айдахо, Монтана, Орегон та Вашингтон представлені у рамках організації *Архівісти Північного Заходу* (Northwest Archivists). Статут організації побудований на підставі законодавства штату Айдахо. Її членом може стати будь-яка особа, зацікавлена у збереженні і використанні архівних матеріалів і згодна сплачувати членські внески. Організація проводить чергові та спеціальні (скликається на вимогу президента та за згодою більшості Виконавчого комітету, а також на письмову вимогу 10 % членів організації) зустрічі. Достатній кворум для прийняття будь-якого рішення – 10 %. Керівний склад організації представлений президентом, віце-президентом, секретарем, скарбником та Виконавчим комітетом з п'яти директорів від штатів, що входять до складу професійного об'єднання. Виконавчий комітет здійснює керівництво організацією, вирішує усі питання між щорічними зустрічами членів організації. Директор Комітету забезпечує співпрацю організації з іншими національними, регіональними та місцевими професійними об'єднаннями архівістів. Серед комітетів: номінаційний, програмний, з організації і проведення місцевих заходів,

публікацій, нагородний. Голова Комітету з публікацій має право призначати усіх його членів, крім головного редактора офіційного щоквартального видання організації «Easy Access» [32].

Організація надає можливість архівістам регіону вдосконалювати свою освіту шляхом участі у тренувальних програмах, семінарах та індивідуальних стажуваннях. Представлений нею план заходів з підвищення кваліфікації на період з вересня 2012 р. до червня 2013 р. включає понад 30 семінарів з архівної практики, управління документацією, експертизи цінності та організації зберігання електронних документів і архівів, стандартів архівного описування (DACS, EAC-CPF, EAD), захисту архівів від природних і техногенних катастроф, колекціонування джерел усної історії тощо. Щорічно організація виділяє стипендію студентам коледжів для стимулювання їх бажання освоювати професію архівіста або менеджера з управління документацією. Стипендія надається й практикуючим архівістам для участі у професійних семінарах, конференціях, інститутах. Веб-сайт організації інформує дослідників про архіви Північного Заходу, у тому числі архіви штатів, округів, релігійні, університетські, музейні, бізнес-структур, склад і зміст колекцій, архівні послуги, а також про історичні та генеалогічні товариства.

**Товариство архівістів Скелястих гір** (Society of Rocky Mountain Archivists (SRMA)), що виникло як професійна архівна асоціація штату Колорадо (1979 р.) (включає архіви і архівістів штатів Колорадо і Вайомінг), має чотири види членства: індивідуальне, студентське, спонсорське, інституційне. Термін членства триває з січня до грудня. Особа, яка не сплавила членські внески до 1 березня, вважається такою, яка бажає покинути ряди організації. Розмір членського внеску визначається Радою директорів, його структура доводиться членам організації за 30 днів до чергового щорічного засідання для погодження. Керівний склад і структура організації схожі з аналогічними професійними об'єднаннями.

Серед важливих напрямків діяльності Товариства – консультування архівів, бібліотек, історичних товариств і культурних інституцій щодо організації збереження їх колекцій

і планування роботи щодо врятування документів під час природних і техногенних катастроф, пожеж, повеней, консервації, ремонту і відновлення документів. Товариство підтримує зв'язок з усіма компаніями і установами, які можуть допомогти архівам у виконанні цих завдань, розповсюджує літературу на дану тематику. Кар'єрний центр надає можливості влаштування на роботу випускникам ВНЗ та досвідченим архівістам і менеджерам з управління документацією. Щоквартально Товариство випускає «The Rocky Mountain Archivist» – видання, на сторінках якого оприлюднюються новини галузі, національних, регіональних і місцевих архівних інституцій, відомості про вакансії, повідомлення про різнопланові архівні заходи, оголошення про гранти, розгортаються дискусії на професійні теми [33].

Архівісти, бібліотекарі, зберігачі, реставратори, менеджери по управлінню документацією штатів Арізона, Арканзас, Луїзіана, Оклахома, Нью-Мексико і Техас протягом сорока років співпрацюють у складі **Товариства Південно-Західних архівістів** (Society of Southwest Archivists, SSA, 1972 р.). У Конституції Товариства зазначено, що воно створено з метою просування цінних результатів досліджень у галузі архівної справи і управління документацією, адаптації принципів і стандартів зберігання і систематизації документів, надання різнопланових можливостей отримання архівної освіти і підвищення кваліфікації архівістів, менеджерів з управління документацією і власників приватних колекцій, підтримання і поширення взаємовідносин із спеціалістами суміжних галузей, співробітництва з іншими професійними організаціями й інституціями, що зберігають і використовують документальне історичне надбання американського народу [34]. До складу Товариства входять архівісти, бібліотекарі, зберігачі, реставратори, музейники, менеджери з управління документацією, студенти, історики, генеалоги, волонтери та інші особи, зацікавлені у зберіганні архівів нації.

Для розвитку архівної освіти Комітет професійного розвитку Товариства організовує безоплатні семінари з різних аспектів архівної роботи, запрошує висококваліфікованих викладачів, надає стипендії слухачам. Існує декілька видів стипендій: А. Отіса Герберта,

Джона Майкла Колдвелла, Девіда Б. Грейсі II, «SSA Annual Meeting Scholarship». Стипендія імені А. Отіса Герберта (1930-1976, «A. Otis Hebert, Jr. Continuing Education Scholarship»), першого президента SSA, надається архівістам, історикам, викладачам і експертам, які бажають удосконалити свою освіту, але установи, в яких вони працюють не мають можливостей для фінансування цього навчання. Обсяг стипендії – 1 тисяча доларів на один календарний рік, вона може бути використана переможцями конкурсу для оплати участі у семінарах, архівних інститутах, щорічних зустрічах Товариства. Стипендія заснована 1985 р. її фінансову основу склав спадок А. Отіса Герберта. Стипендія імені 1-го Архівіста Університету штату Оклахома Джона Майкла Колдвелла (1951-1998, «John Michael Caldwell Student Scholarship»), який став ініціатором серії перших пересувних виставок історичних документів, заснована 2000 р. і надається на підставі конкурсу бажаючим вступити до університету за спеціальностями архівознавство, бібліотечна справа, історія. Друга студентська стипендія імені директора архіву штату Техас та 39-го Президента Товариства американських архівістів і Академії сертифікованих архівістів Девіда Б. Грейсі II «David B. Gracy II Student Scholarship» надається бажаючим вивчати архівознавство, бібліотечну справу, інформаційні науки та історію. Право на отримання студентських стипендій розповсюджується тільки на членів Товариства. Фінансова підтримка працюючим архівістам надається Товариством у вигляді стипендії «SSA Annual Meeting Scholarship», використовуючи яку, вони можуть стати учасниками щорічних зустрічей професійних архівних об'єднань.

SSA встановило нагороди за видатні досягнення в архівній професії: 1974 р. заснована нагорода імені сестри Домініканського монастиря Мері Клауд (Терези Анджели Лейн, 1915-1974), 1977 р. – премія Комітету нагород за видатну службу в архівній галузі. Мері Клауд пішла до монастиря 1932 р., протягом 1933-1960 рр. вона була бібліотекарем і керівником хору початкової і вищої школи при монастирі. 1961 р. Мері отримала ступінь магістра архівних наук в університеті штату Техас, а за рік до того вона очолила архів католицької церкви в Остіні (штат Техас). Протягом 14 років перебування на цій посаді

вона наполегливо збирала до архіву документи католицького духовенства, релігійних товариств, парафій і діоцезій штату, написала цілий ряд наукових праць у галузі церковної історії і архівної справи. Нагорода імені сестри Мері Клауд надається особам, які здійснили значний внесок у збирання, зберігання і використання архівів релігійних інституцій. З часу заснування лауреатами цієї нагороди стало 35 осіб [35].

Офіційне видання Товариства «The Southwestern Archivist» надає можливість його членам публікувати статті, оприлюднювати результати своїх теоретичних і практичних розвідок, звіти про діяльність архівів та відомості про поповнення їх колекцій. На сторінках видання присутні публікації про масштабні проекти, що реалізуються архівами і науковими інституціями Південного Заходу США у межах міжнародного співробітництва [36].

На початку 2002 р. ідею заснування спільного архівного видання архівістів Заходу Сполучених Штатів – журналу «Journal of Western Archives» (Журнал Західних архівів) запропонував член Ради Конференції архівістів Міжгірського регіону Гордон Дейнес. Він підрахував кількість публікацій архівістів Заходу у журналі «Американський архівіст» з моменту його заснування (1938 р.) і визнав її недостатньою для висвітлення розвитку архівної галузі цієї географічної частини США. Спонсорами видання стали СІМА, Northwest Archivists, SRMA, SCA (Товариство Каліфорнійських архівістів), а також Бібліотека Університету штату Юта та Школа інформаційних наук Університету штату Вісконсин. Колективна робота щодо заснування журналу дала підстави для організації і проведення спільних зустрічей та розвитку співробітництва членів професійних архівних організацій Заходу США [37].

Архівісти штатів Мен, Нью-Гемпшир, Вермонт, Массачусетс, Род-Айленд і Коннектикут об'єднані у регіональну асоціацію *Архівісти Нової Англії* (New England Archivists, NEA), яка функціонує за законами штату Массачусетс. 2013 р. архівісти святкуватимуть 40-річницю з дня її утворення (1973 р.). Відповідно до Стратегічного плану на 2010-2015 рр. NEA працює над збільшенням кількості членів, розширює присутність в

Інтернеті для удосконалення комунікативних можливостей архівістів, відшукує нові джерела фінансування організації для підтримки освітніх архівних програм. Це – фактично єдина професійна організація архівістів, яка встановила одним із пріоритетів своєї діяльності співробітництво з політиками і виборними офіційними особами з метою просування інтересів архівних установ і архівістів [38]. NEA двічі на рік проводить зустрічі, які є круглим столом для обміну досвідом і дискусій, видає вісник «NEA Newsletter», здійснює моніторинг вакансій для працевлаштування членів організації, співробітничав з декількома навчальними закладами. Організація присуджує два види відзнак: «Distinguished Service Award» за значний внесок у професію та «Archival Advocacy Award» за політичну, фінансову і громадську підтримку архівних програм. З 1990 р. NEA на конкурсній основі видає гранти: імені Річарда Хееса «Richard L. Haas Grant» (Р. Хеес – провідний американських вчений, керівник програми управління документацією Гарвардського університету, один із учасників дискусії про повторну експертизу цінності архівних колекцій) для підтримки інтегрованих проектів, що розвивають співробітництво архівістів і менеджерів по управлінню документацією, та імені Річарда Хейла «Hale Award» (Richard W. Hale – керівник Архіву штату Массачусетс (1961-1976), один із провідних членів SAA та фундаторів NEA) для покриття витрат на участь у заходах, організованих Національною асоціацією урядових архівів і адміністраторів документації та Національною організацією «Рада Архівістів штатів».

На теренах штатів Нью-Йорк, Нью-Джерсі, Пенсільванія, Меріленд, Делавер, Вірджинія, Західна Вірджинія і округу Колумбія 1972 р. створено *Середньо-Атлантичну регіональну архівну конференцію* (Mid-Atlantic Regional Archives Conference, MARAC).

Організація видає вісник «Mid-Atlantic Archivist» та спеціалізовані видання з проблем планування програм захисту архівів від техногенних і природних катастроф, розвитку виставкової діяльності, залученню волонтерів до роботи в архівах, експертизи цінності документів, систематизації та описування документів конгресменів США й з інших питань. З 1972 р. організація двічі на рік проводить

наукові конференції. Тематика конференцій охоплює широке коло питань архівної теорії і практики, діяльності архівів. На межі XXI ст. архівісти обговорювали виклики сучасної епохи, які провокують відповідні зміни потреб користувачів, а отже, й вимагають змін у підходах у роботі архівістів і архівів. Назвемо лише декілька тем конференцій: «Archival Challenges and Solutions for the 21st Century» (1998 р., Архівні проблеми та їх вирішення у XXI ст.), «Tales From the Basement: Managing People, Time, and Technology in the Archives» (2000 р., Фундамент архівної галузі: управління кадрами, часом і технологіями), «Old Bits, New Bytes: Archival Collections – Past, Present, and Future» (2001 р., Електронні документи: минуле, теперішнє, майбутнє), «A New Deal for Archivists: the Expanding Scope and Content of Archival Responsibilities» (2002 р., Новий курс для архівістів: зростання відповідальності за обсяги та зміст архівних холдінгів), «The Golden Triangle: History, Archives, and Records Management» (2004 р., Золотий трикутник: історія, архіви і управління документацією), «Things Unique: Archives, Culture, and History» (2005 р., Унікальні пам'ятки: архів, культура та історія), «Exploring Our Cultural Heritage» (2006 р., Дослідження нашої культурної спадщини), «Making History Local» (2008 р., Створення історії регіонів), «Bridges and Tunnels: Building Archival Connections» (2009 р., Мости і тунелі: створення архівних комунікацій), «An Enduring Profession» (2012 р., Вічно жива професія). У ході роботи конференцій архівісти оголошують наукові доповіді, відвідують практичні семінари і екскурсії. Конференція MARAC є форумом архівної науки в США і фактично об'єднує науковців з усієї країни.

MARAC встановила декілька нагород за високі досягнення у сфері архівної науки і практики. Почесна премія Арліна Кастера (Arline Custer (1909-1975), редактор Єдиного Національного каталогу манускриптів) присуджується членам організації за найкращу монографію, науково-популярну статтю, довідник, виставку архівних документів. Почесним призом пам'яті помічника директора Бібліотеки Корнелівського університету Герберта Фінча (C. Herbert Finch Online Publication Award) нагороджуються архівісти або архівні інституції за кращу on-line публі-



кацію, віртуальну виставку, веб-сайт, веб-сторінку, мета яких полягає у популяризації і використанні архівних документів. Нагородою за видатні досягнення (MARAC's Distinguished Service Award) визнаються члени організації, які здійснили вагомий внесок, як у її діяльність, так і в архівну професію в цілому. Особливою є нагорода за підготовку кращого довідника (Finding Aid Award), вона стимулює розробку і видання архівних довідників усіх типів. Комітетом з присудження цієї нагороди встановлені вимоги до укладання архівних довідників. MARAC також пропонує своїм членам фінансову допомогу і стипендію імені видатного американського вченого-архівіста Леонарда Раппорта (Leonard A. Rapport, 1913-2008) для участі у конференціях та літній і зимовій сесіях Інституту сучасних архівів.

3 лютого 2012 р. MARAC затвердила Стратегічний план розвитку, визначивши три основних цілі організації: 1) розвиток професійного співробітництва в архівній професії, 2) архівна освіта та підвищення кваліфікації архівістів, демонстрація цінності історичних документів, 3) підтримка архівних установ і архівістів [39].

**Конференція архівів Середнього Заходу** (Midwest Archives Conference, MAC), створена 1972 р., є найбільшою у США професійною асоціацією архівістів. Вона включає 13 регіонів країни (штати Іллінойс, Індіана, Айова, Канзас, Кентуккі, Мічиган, Міннесота, Міссурі, Небраска, Північна Дакота, Південна Дакота, Огайо і Вісконсин), 117 інституцій (урядових, релігійних, університетських, корпоративних архівів, історичних товариств, репозиторіїв манускриптів і спеціальних колекцій) та близько однієї тисячі індивідуальних членів. Крім того, до її складу входять архівісти ще 30 штатів і п'яти зарубіжних країн [40].

Головна мета організації полягає у розвитку співробітництва й обміні професійною інформацією серед архівістів і архівних інституцій усіх рівнів даного регіону США. MAC з 1972 р. двічі на рік проводить наукові конференції, що збирають вчених і архівістів з усієї країни і закордону. З 1976 р. MAC видає журнал «Archival Issues» (до 1992 р. відомий як «The Midwestern Archivist»). На сторінках цього видання публікували свої

статті відомі американські вчені-архівісти Джеймс Отул (James M. O'Toole), Марк Грін (Mark A. Greene), Річард Кокс (Richard J. Cox), Джеральд Хем (Gerald F. Ham), Френк Болес (Frank Boles), Рендалл Джімерсон (Randall C. Jimerson), Роберт Ворнер (Robert M. Warner), Тімоті Еріксон (Timothy L. Ericson), Ларрі Хакман (Larry J. Hackman), Лючіана Дюранті (Luciana Duranti) та інші [41]. MAC також публікує вісник «MAC Newsletter» та інформаційні листки «Midwest Archives Conference Advertising» і «Annual Meeting Program».

Організацією встановлено декілька видів нагород для своїх членів і стипендіальний фонд. Серед нагород найпрестижнішою є премія на честь *«легендарного піонера американської архівної професії»*, завідуючої архівом штату Іллінойс, 1-го віце-президента (1936-1937), члена ради (1937-1942), президента (1943-1945) Товариства американських архівістів, редактора журналу «Американський архівіст» (1946-1949) Маргарет Кросс Нортон (Margaret Cross Norton Award). Нагорода заснована 1985 р. і надається авторові кращої статті. Президенти MAC заснували «MAC Presidents' Award» (1986 р.) для відзначення архівістів і архівних інституцій за значний внесок в архівну професію, а 1993 р. MAC встановила премію за найкращу статтю авторам, які написали та опублікували свою першу в житті наукову працю (New Author Award). Членський комітет MAC щорічно номінує десять членів на надання статусу «Emeritus Member» (Почесний член) за вагомий внесок у діяльність і популяризацію організації. Стипендії імені Луїзи Хопкінс Боуен (?-1996, Член SAA, MAC, президент Асоціації архівістів району м. Сент Луїс, керівник Відділу манускриптів Університету Південного Іллінойсу, «Louisa Bowen Memorial Scholarship for Graduate Students in Archival Administration») та Арчі Мотлі (1934-2002, Почесний архівіст, член Чиказького історичного товариства, «Archie Motley Memorial Scholarship for Minority Students») надаються відповідно магістрам архівної спеціальності і студентам, які походять з етнічних і соціальних меншин. MAC також виділяє фінансову допомогу новим членам, які вперше збираються відвідати Конферен-

цію («MAC Emeritus Scholarship for First-Time Meeting Attendees»).

Важливо, що у 1970-х роках саме MAC своєю публікацією у «MAC Newsletter» (січень, 1973 р.) зробила перший крок до порозуміння регіональних і місцевих професійних організацій архівістів з Товариством американських архівістів. MAC констатувала напруженість у стосунках із SAA і те, що SAA і регіональні організації служать різним цілям. Регіональні архівісти розглядали SAA як організацію, яка нічого не робить «*do nothing organization*», а MAC була ближче до них не тільки з огляду на географічні відстані, а насамперед через те, що вона представляла їх інтереси. Регіонали вважали, що SAA повинно приділяти більше уваги потребам архівістів низової ланки, бо з появою штаб-квартири і постійного штату, залучення пересічних архівістів до справ SAA зменшилось, а саме воно віддалилось від них. Разом з тим, MAC заявила, що жодного суперництва не повинно бути між регіоналами і SAA, а лише дух співробітництва. Разом з тим MAC категорично виступила проти того, щоб регіональні організації ставали філіями, підрозділами або вливались до SAA. На погляд MAC кожна організація мала визначити свою власну роль у професії і визнати заслуги інших професійних об'єднань [7, с. 436].

Третя категорія включає професійні об'єднання архівістів із національним статусом. Вони об'єднують архіви, архівістів і професійні архівні організації регіонального і місцевого рівнів. До їх складу входять члени Товариства американських архівістів. Провідна роль належить **Національній асоціації урядових архівів і адміністраторів документації** (National Association of Government Archives and Records Administrators, NAGARA), яка об'єднує NARA, архівні установи штатів, округів, муніципалітетів, центри документації, архівістів і менеджерів з управління документацією різних рівнів. Її початок був покладений заснуванням 1974 р. Національної асоціації архівів штатів і адміністраторів документації (National Association of State Archives and Records Administrators, NASARA). Товариство американських архівістів та Асоціація менеджерів і адміністраторів документації (Association of Record Managers and Administrators (ARMA)) були організаційно

розділені і не опікувались проблемами архівів і управлінням документацією у штатах, що й стало причиною для регіональних архівістів утворити нову організацію. Значення організації NASARA-NAGARA полягає у тому, що вона у ряді своїх установчих документів розробила, а потім забезпечила впровадження керівних принципів для урядів штатів і місцевих адміністрацій у галузі архівної справи і управління документацією.

1977 р. NASARA оприлюднила документ «Формулювання принципів» (Statement of Principles), в якому визначила мету і принципи діяльності, вказавши на важливість документів органів влади федерального рівня та штатів. Мета діяльності полягала у 1) поширенні і впровадженні програм збереження архівних документів та управління документацією на рівні штатів, 2) обміні інформацією між архівними установами та агенціями з управління документацією, 3) розвитку і удосконаленні професійних стандартів, принципів, методології і методики роботи архівів і агенцій з управління документацією, 4) сприянні науковим дослідженням, 5) представленні інтересів членів організації на рівнях штату, федеральному та загальнонаціональному з питань архівної справи та управління документацією.

NASARA стверджувала принципи: 1) всеосяжності законодавства, яке визнає документи уряду інструментом його підзвітності народу США, свідомостям державного і приватного права та обов'язків, інформаційним джерелом; 2) інституційного характеру архівної установи як репозиторія документів постійного зберігання та автономного органу, який забезпечує захист урядових документів від політичного втручання, захищає своїх співробітників від небажаних впливів, контролює об'єкти, обладнання і ресурси агентства; 3) організаційного розміщення архівної установи у структурі уряду, який запобігає впливу конкуруючих інтересів на архів, що зберігає урядові документи, усуває перехреснення функцій з іншими урядовими установами, перешкоджає втручанням у діяльність архіву осіб, які не володіють відповідними професійними знаннями; 4) наявності достатніх повноважень архіву для визначення проблем і потреб установ штату в роботі з документами, розробки і впровад-

ження відповідних програм; 5) відсутності відповідальності архіву за зміст прийнятих рішень, що містяться у документах; 6) фінансування архівної установи з державного бюджету (бюджету штату) і витрата ним коштів згідно із законодавством; 7) ексклюзивних прав архівної установи самостійно визначати внутрішню політику і професійні потреби; 8) надання архіву прав розробляти і впроваджувати норми, правила і стандарти для організації зберігання і використання урядових документів [42].

Про важливість документів місцевих адміністрацій NASARA заявила 1982 р. в офіційній заяві «Принципи документів місцевих урядів» (Principles for Local Government Records). NASARA розробила *положення, на які повинні бути орієнтуватись усі місцеві адміністрації при створенні законодавчих актів у галузі архівів та управління документацією*. Ці положення повинні закріплювати відповідальність архівів штатів і агенцій з управління документацією за впровадження єдиних процедур в управлінні неактивними документами місцевих адміністрацій і включати визначення дефініцій «документ» (record) (як документ на паперовій основі, мікрофільм, документ у електронних системах або диск), «законний розпорядник» (legal custody) (державна установа рівня штату, муніципального або сільського округу, посадова особа, голова департаменту тощо), «розпорядження, знищення, передача на зберігання» (disposition, destruction, transfer), «зберігання і захист» (preservation, protection), «мікрофільмування» (microfilming), «відповідальність за підробку, псування або крадіжку документів» (tampering with, defacing, or stealing records), «доступ для дослідження і для громадськості» (access to researches and the public) (закон повинен забезпечувати громадськості відкритий доступ до документів, чітко встановлювати винятки, відповідно до яких документи набувають статусу конфіденційності або таємності і виключаються з вільного доступу), а також передбачати повернення офіційних документів, незаконно вилучених із урядового володіння.

У другому розділі офіційної заяви NASARA визнала *важливість принципів управління документами місцевого значення*, до яких віднесла: 1) чітке визначення відповідальності за управління, зберігання і

законне розпорядження (знищення, передача на довготермінове або постійне зберігання) документами; 2) надання доступу до документів для урядовців і громадськості шляхом створення індексів та інших пошукових систем; 3) відокремлення документів постійного зберігання від інших неактивних документів та їх окреме зберігання; 4) створення «vital records program» на документи, що можуть допомогти у відновленні роботи органів влади після катастроф, війн тощо; 5) мікрофільмування документів довготермінового зберігання, оригінали яких визнані непотрібними для подальшого зберігання, а мікрофільм – достатнім для заміщення оригіналу і подальшого використання; 6) використання електронних процесів обробки документів; 7) професійну освіту персоналу архівів і агенцій з управління документацією; 8) періодичне знищення документів, строки зберігання яких закінчилися; 9) зберігання цінних історичних документів в архівах штатів або спеціально створених репозиторіях місцевого або регіонального рівнів.

Третім розділом заяви NASARA визначила *роль архівних установ і агенцій з управління документацією місцевого рівня*, стверджуючи, що ці установи повинні тісно співпрацювати і мати загальні підходи до вирішення проблем документів місцевих адміністрацій, але їх функції не слід об'єднувати або перехресувати.

До таких функцій було віднесено: 1) встановлення строків зберігання і регулювання процесів розпорядження документами місцевих адміністрацій; 2) надання методичної допомоги з різних аспектів систем управління документацією шляхом відвідування офісів, організації семінарів та інститутів, розповсюдження літератури (з питань юридичного контролю, управління неактивними документами, охорони, захисту, індексування, систематизації, зберігання неактивних документів, уведення пошукових даних до електронних БД); 3) зберігання цінних історичних документів: впровадження в місцевих установах архівних програм, передавання документів на зберігання місцевим архівним установам і архівам штатів, вибір відповідних методів, принципів і стандартів зберігання документів (здійснення систематичної експертизи документів, організація захисту

документів від пожеж, крадіжок та іншої втрати, систематизація та описування документів згідно із загальноприйнятими архівними стандартами, удоступнення документів для проведення досліджень через розумний часовий період); 4) посадові особи архівів штатів та агентств з управління документацією повинні проводити консультації з агенціями штатів, регуляторна, наглядова та ліцензійна діяльність яких впливає на зберігання документів місцевих адміністрацій; ці ж посадовці повинні моніторити федеральні програми зберігання документів федерального рівня, відповідальність за здійснення яких покладена на місцеві уряди; 5) мікрофільмування документів (а саме документів довготермінового зберігання; документів, які є частиною «vital records program»); цінних документів із метою збереження їх оригіналів під час проведення досліджень; розроблення і впровадження стандартів мікрофільмування документів і зберігання мікрофільмів на підставі стандартів Американського Національного Інституту Стандартів і Національної Мікрографічної Асоціації; 6) консервація і реставрація (проведення семінарів і впровадження кращих практик роботи у галузі консервації і реставрації документів, створення і використання існуючих реставраційних лабораторій, організація і координація програм допомоги у врятуванні документів після катастроф) [43].

NASARA еволюціонувала у NAGARA 1984 р., спрямувавши діяльність організації на всі три рівні документації – місцевий, штатів і федеральний [44]. NAGARA фокусується на розвиткові і збільшенні міжкурядового співробітництва на всіх рівнях для удосконалення управління документацією і зберігання урядових документів й інформації у всіх форматах; професійному зростанні працівників архівних установ і агенцій з управління документацією; розповсюдженні інформації і впровадженні в роботу найкращих практик у галузі управління, зберігання і доступ урядових документів; поповненні веб-сайта організації, професійних конференціях, виданні інформаційних бюлетенів та офіційних документів; підтримці членів своєї організації.

До складу NAGARA входять комітети: з організації і проведення щорічних конфе-

ренцій, організації форуму з обговорення проблем електронних документів (Electronic Records Forum Program Committee), проведення форуму з проблем юридичних документів, професійного розвитку (Professional Development Committee), електронних документів і інформаційних систем (Committee on Electronic Records & Information Systems, CERIS), з публікації «NAGARA's Newsletter», створення і підтримки веб-сайта, організації і проведення виборів, фінансовий, членський. Керівний склад організації складається з президента, віце-президента, секретаря, скарбника та асистента президента (президента минулого року). NAGARA підтримує зв'язок і співробітництво з цілим рядом архівних професійних організацій і професійних об'єднань спеціалістів суміжних галузей: SAA, NHPRC, CoSA, ARMA, Міжнародним інститутом службовців муніципалітетів (International Institute of Municipal Clerks, ИМС), Радою менеджерів з управління федеральною інформацією і документами (Federal Information and Records Managers Council, FIRM), Північно-Американською архівною мережею Міжнародної Ради Архівів (North American Archival Network of the International Council of Archives, NAANICA) та іншими.

Не менше значення належить іншій національній організації *Рада Архівістів штатів* (Council of State Archivists (CoSA)), яка включає директорів архівних установ штатів і місцевих адміністрацій. У своїй діяльності організація керується правилами Національної комісії з публікації історичних джерел і документів (National Historical Publications and Records Commission, NHPRC), її члени є координаторами з вирішення питань щодо зберігання і публікації історичних документів (State Historical Records Coordinators), вони підтримують співробітництво архівних інституцій штатів, SHRAV штатів із NHPRC та NARA. NHPRC заснована разом із NARA Актом від 19 червня 1934 р. Перше засідання Національної комісії з історичних публікацій (мала таку назву до грудня 1974 р.) відбулося 29 січня 1935 р. У 1963 р. адміністрація Президента Дж. Кеннеді підтримала ініціативу Національної комісії з історичних публікацій щодо фінансування видання історичних документів за допомогою грантів, а 28 липня 1964 р. Конгрес

прийняв закон 99-383 про програму грантів. З 1964 р. Комісія розпочала видачу грантів архівам штатів, місцевим архівним установам, коледжам, університетам, бібліотекам, історичним товариствам для зберігання архівних колекцій, розширення публічного доступу і використання архівних джерел, підготовки професійних архівістів і редакторів видань історичних документів.

1975 р. NHPRC видала правила, які вимагали, щоб кожен штат, територія та округ Колумбія заснували Дорадчі комісії з історичних документів штатів (State Historical Records Advisory Board, SHRAB) для більш повної участі регіонів у програмах грантів федеральної комісії. Кожну SHRAB очолив координатор (зазвичай ним ставав Архівіст штату або території). У 1980-х роках координатори співробітничали з NHPRC через спеціальний комітет, але 1989 р. вони створили Раду координаторів (Council of State Historical Records Coordinators, COSHRC), щоб на засіданнях NHPRC мати голос під час визначення пріоритетів у наданні грантів. Уже у 1990-х роках координатори по два рази на рік зустрічались на конференціях. 2001 р. на черговій щорічній зустрічі члени COSHRC оголосили свою Раду некомерційною організацією, у липні 2003 р. затвердили мету її діяльності, яка полягає у сприянні архівам штатів і округів у їх роботі по збереженню історичних документів, а 2005 р. змінили назву організації на Раду архівістів штатів [45].

Місія CoSA визначається чотирма пріоритетами: 1) забезпечення життєздатності організацій архівістів штатів, 2) допомога архівістам штатів у розвитку та зміцненні їх архівних програм (розвиток веб-сайту CoSA, збирання і поширення статистичної інформації про програми архівів штатів, що реалізуються за грантами NHPRC, забезпечення взаємозв'язку між NHPRC та SHRAB штатів, їх координаторами і членами, розвиток і розповсюдження інформації про кращі практики роботи), 3) забезпечення фінансування програм архівів штатів за грантами NHPRC для організації зберігання всіх видів документів у всіх типах репозиторіїв [46], 4) сприяння співробітництву для удосконалення архівних програм та програм управління документацією (посилення зв'язків із професійними організаціями суміжних галузей, спільне

вирішення проблем зберігання електронних документів, підготовка архівістів до дій у надзвичайних ситуаціях, розвиток програм підвищення кваліфікації) [47].

Одним із головних напрямків діяльності CoSA є розвиток програм управління документацією, які забезпечують експертизу цінності, відбір, зберігання, копіювання документів, необхідних для відновлення роботи державних органів після природних і техногенних катастроф та війн – «Essential (vital) records management». У витоків формування програм дій архівістів у надзвичайних ситуаціях стояв один із фундаторів Товариства американських архівістів та його 2-й президент, відомий американський учений Уалдо Г. Ліланд. Ще 1940 р. у своєму президентському адресі Товариству американських архівістів «The Archivist in Times of Emergency» (Архівіст у часи небезпеки) він визначив основні напрями роботи, на яких повинні зосереджуватись архівісти в надзвичайних ситуаціях (формування справ у діловодстві таким чином, щоб вони були готові для передачі до архіву; евакуація цінних архівів; розосередження тих документів, що не підлягають евакуації, у позаміському секторі; експертиза цінності і знищення нецінних документів; мікрофільмування; укладання путівників і довідників) [48]. CoSA практично розвинула ідеї У. Г. Ліланда і здійснює діяльність у напрямі розвитку законодавства та стандартів, укладанні переліків життєво важливих документів, експертизи цінності, вирішенні проблеми зберігання електронних документів, мікрофільмування та оцифрування, удосконалення методів і засобів зберігання, консервації, захисту і реставрації документів, а також реалізує освітні програми для архівістів і менеджерів з управління документацією.

З жовтня 2007 р. CoSA реалізує проект «Intergovernmental Preparedness for Essential Records (IPER) project» з планування заходів щодо врятування архівів під час та їх відновлення після катастроф. Цим важливим питанням CoSA почала приділяти серйозну увагу після ураганів «Катріна» і «Рита» (2005). Керівники організації відвідали штати Міссісіпі і Луїзіана (2005), організували конференцію «Hurricane Conference», до участі в якій долучились представники всіх штатів США.

У проєкті IPER узяли участь 150 інструкторів, які запропонували свої курси через Інтернет, створили он-лайн ресурсний центр [49], на якому урядовці та інші посадовці можуть віднайти інструкції і поради з організації заходів щодо попередження втрати архівів та їх реставрації. Протягом 2005-2007 рр. тренування пройшли більше 3 000 працівників архівів штатів і місцевих адміністрацій. CoSA підготувала методичні матеріали з відповідними рекомендаціями щодо дій у надзвичайних ситуаціях: «Safeguarding a Nation's Identity. Report and Executive Summary» (звіт за результатами опитування архівів штатів щодо їх готовності до надзвичайних ситуацій), «Pocket Response Plan (PreP)» (орієнтовний план дій працівників архіву в надзвичайній ситуації, розповсюджений по архівах штатів і центрах документації 2006 р.), «Rescuing Family Records: A Disaster Planning Guide» (інструкція для пересічних громадян щодо збереження їх фамільних паперів, підготовлена директором Архіву штату Джорджія Девідом Кармікелом 2007 р. для населення, яке проживає у регіонах, потенційно схильних до ураганів, торнадо, повеней), «Rescuing Business Records: A Disaster Planning Guide for Small Businesses» (інструкція для невеликих бізнес-корпорацій із врятування їх архівів, підготовлена Д. Кармікелом 2009 р.).

Статус національних також мають організації: *Академія сертифікованих архівістів* (Academy of Certified Archivists), *Асоціація архівістів кіновідеоархівів* (Association of Moving Image Archivists, AMIA), *Секція хранителів манускриптів і рідкісних книг Американської Бібліотечної Асоціації* (Rare Books and Manuscripts Section, ALA), *Архівісти релігійних конгрегацій жінок* (Archivists for Congregations of Women Religious), *Асоціація архівістів католицьких єпархій* (Association of Catholic Diocesan Archivists), *Національна організація єпископальних істориків і архівістів* (National Episcopal Historians and Archivists), *Національна організація архівістів релігійних інституцій* (Archivists of Religious Institutions).

Найпрестижнішим є членство в *Академії сертифікованих архівістів*, члени якої складають еліту кадрового складу американських архівів [50]. Створена 1989 р., Академія

мала на меті 1) встановлення стандартів архівної професії і забезпечення стимулів для архівістів підтримувати і вдосконалювати свою професійну компетентність; 2) підтвердження кваліфікації архівістів шляхом представлення ними документів про освіту і набутий досвід або складання іспиту; 3) розвиток і адміністрування програм сертифікації та підтримки сертифікованих архівістів у США і на міжнародному рівні; 4) популяризацію сертифікації і її переваг у середовищі та поза архівною професією; 5) пропагування серед архівістів переваг високого рівня професійних знань [51]. У вересні 1989 р. проведено першу сертифікацію спеціалістів у архівах. Процедура отримання сертифіката передбачає визначення відповідності архівіста освітньому стандарту, встановлення рівня його професійного досвіду, складання сертифікаційного іспиту. Рівень освіти архівіста має відповідати стандартам, розвинутих у «Role Delineation Statement» (RDS) – документі, який визначає базові знання, необхідні для виконання архівної роботи, і встановлює екзаменаційні вимоги. RDS переглядається раз на п'ять років на відповідність найсучаснішим теоретичним та практичним досягненням архівної професії (12 серпня 2009 р. на засіданні Академії у Остіні (Техас) був представлений діючий на сьогодні RDS). Кожні п'ять років архівіст повинен пройти повторну сертифікацію. Він складає іспит у тому ж самому форматі як і при першій сертифікації або надає документи про свій професійний внесок за минулий п'ятирічний період і удосконалення освіти. Керівний склад Академії представлений президентом, віце-президентом (обираються терміном на один рік), секретарем і скарбником (обираються на два роки). Члени правління поділяються на декілька комітетів: виконавчий (діє у міжсесійний період), фінансовий, організації і з проведення виборів, екзаменаційного розвитку (оцінює і переглядає екзаменаційні вимоги, відповідає за документи і процедури проведення іспитів). До правління входять керівники: екзаменаційної адміністрації (відповідає за різні аспекти проведення іспитів), програми сертифікаційної підтримки, програми популяризації сертифікації архівістів у середовищі та поза межами архівної професії [52].

Хоча Товариство американських архівістів свого часу з великими сумнівами прийняло рішення про проведення сертифікації архівістів, сьогодні воно вважає сертифікацію значним досягненням існування і розвитку архівної професії. По-перше, сертифікат архівіста демонструє наявність у нього відповідних знань належного фахового рівня. Сертифікат визнається державними, комерційними та іншими організаціями. Він відіграє значну роль при прийомі співробітника на роботу і надає йому переваги перед іншими претендентами на посаду. По-друге, сертифікат дає можливість отримати відповідне кар'єрне зростання, вищу заробітну плату по галузі та інші переваги. Архівний перепис 2006 р. показав, що серед респондентів 82,7 % належали до Товариства американських архівістів і 77,5 % – до Академії сертифікованих архівістів (у тому числі 79 % з них були одночасно й членами SAA) [53]. Укладачі Перепису зазначили, що сертифіковані архівісти виявляють більшу професійну активність, беруть участь у професійних асоціаціях, конференціях, симпозіумах. Тому перед Товариством американських архівістів ставиться завдання сприяти розвитку сертифікації і збільшенню кількості сертифікованих архівістів.

*Асоціація архівістів кіновідеоархівів* є найбільшою у світі професійною організацією архівістів і архівних інституцій, зацікавлених у збереженні кіновідеоархівів. Вона виникла наприкінці 1960-х років, довгий час була відома як Дорадчий комітет кіно і телевізійних архівів, до складу якого входили декілька сотень архівістів із більш ніж 100 регіональних і місцевих інституцій. 1990 р. організація збільшилась до 750 індивідуальних та інституційних членів Сполучених Штатів, Канади та інших країн світу і змінила свою назву. Її члени представляють різні медіа структури: кіно, телебачення, відео та інтерактивні медіа, виробників класичних і сучасних Голівудських постановок, кінохронік, документальних фільмів, національних, регіональних і місцевих телевізійних програм, авторів фільмів відео-арту, аматорського кіно та медіа етнічних і соціальних меншин.

Організація включає цілий ряд комітетів і спеціальних груп. Навіть їх простий перелік дає уявлення про широкомасштабну діяльність

АМІА. До складу АМІА входить 25 комітетів: 1) розвитку співробітництва між академічними і архівними колами, 2) сприяння доступу до колекцій кінофотовідеоархівів; 3) формування політики АМІА і співпраці в середовищі членів організації і з громадськістю; 4) нагород, стипендій і стажувань; 5) каталогізації, метаданих і стандартів каталогізації кіновідеоархівів; 6) організації і проведення конференцій; 7) охорони авторських прав; 8) фінансового розвитку; 9) проблем оцифрування; 10) розвитку діяльності організації; 11) освіти; 12) стратегічного планування, розвитку майбутніх проєктів АМІА як міжнародної архівної організації; 13) керівництва організацією, забезпечення співпраці комітетів у середині АМІА і усунення конфліктів; 14) незалежних медіагруп, сприяння збереженості і доступу до продуктів експериментального і документального кіно, відео, електронного та Інтернет-мистецтва; 15) міжнародної діяльності; 16) сприяння збереженості і доступу до кіновідеомистецтва лесбіянок, геїв і трансгендерів; 17) забезпечення потреб членів організації, розширення членської бази і волонтерської роботи; 18) документації, що супроводжує випуск кінофотовідеопродукції; 19) збереження і доступу до випусків новин, документальних фільмів і телевізійних програм приватних і державних трансляційних корпорацій; 20) проблем збереженості фільмів на нітратній плівці; 21) організації і проведення щорічних виборів проводу АМІА; 22) удосконалення технологій зберігання, копіювання і використання кіновідеоархівів; 23) публікації вісника «АМІА Newsletter», журналу «The Moving Image» та інших спеціальних видань організації; 24) короткометражних та аматорських фільмів; 25) забезпечення присутності АМІА в Інтернет-просторі [54].

Таким чином, фактично усі архівісти і архівні інституції США об'єднані в професійні асоціації. Вони виникали як неформальні об'єднання архівістів місцевих архівних установ і з часом їх діяльність набула офіційного характеру. На сьогодні вони стали авторитетними інституціями, що впливають на формування політики як федерального рівня, так і урядів штатів у галузі архівної справи та управління документацією, забезпеченні

комплектування, зберігання і використання архівних колекцій, професійній освіті і співробітництві архівістів. Професійні організації місцевого рівня є соціально орієнтованими, їх основне завдання – підтримка своїх членів, обмін професійним досвідом і ідеями, розповсюдження професійно-необхідної інформації. Регіональні організації мають складнішу структуру, об'єднують велику кількість членів, яким надають у тому числі й фінансову підтримку, здійснюють масштабні проекти з професійної освіти і підвищення кваліфікації тощо. Такі організації як MARAC і MAC є науковими інституціями, вони залучають архівістів до наукової роботи, сприяють їх науковим дослідженням. Найвищий рівень мають національні організації. Характерно, що кожна з них має свою спеціалізацію: NAGARA зосереджена на формуванні єдиної архівної політики в галузі архівної справи та управлінні документацією, CoSA сприяє фінансуванню архівних установ за допомогою грантів NHPRC, Академія сертифікованих архівістів лобіює ідею набуття архівістами найвищого рівня кваліфікації, AMIA опікується зберіганням кіновідеодокументів. Як професійні корпорації усі організації мають «цеховий» характер: сприяють працевлаштуванню архівістів, відслідковують, щоб в архівній галузі працювали кваліфіковані фахівці з відповідною освітою, насамперед, на керівних посадах, підтримують і захищають своїх членів. Сьогодні можна констатувати, що багатогранна діяльність професійних об'єднань архівістів стала одним із головних чинників сталого розвитку архівної галузі США, сприяє успішній реалізації основних функцій архівних установ у забезпеченні збереженості, використанні і поповненні архівів цінними для американської нації документами.

На наш погляд, досвід американських колег може бути з успіхом застосований архівістами України. До перспектив подальшого розвитку професійних організацій архівістів можна віднести:

- можливе створення місцевих спілок архівістів як самостійних осередків, що не увійдуть до складу Спілки архівістів України (оскільки архівісти низової ланки архівних установ дійсно не бажають вступати до Спілки архівістів України, яка, на їх погляд, знаходиться у «недосяжному» Києві і не організовує для пересічних архівістів (а лише для керівників обласних архівів) жодних заходів);

- надання можливостей самореалізації кожній місцевій спілці архівістів (власне бачення форми і змісту організації, власний план дій, використання будь-яких ресурсів у межах українського законодавства);

- використання Інтернет-простору для створення веб-сайтів, блогів, здійснення електронних видань для розповсюдження й обміну професійною інформацією;

- організація і проведення куцшових семінарів для архівістів низової ланки;

- розвиток наставництва як однієї з форм підвищення кваліфікації;

- заохочення політиків, депутатів різних рівнів, бізнесменів, керівників державних органів влади і органів місцевого самоврядування, промислових підприємств до членства у місцевих спілках(товариствах тощо) архівістів. Це зблизить архіви, архівістів, політиків, державців і бізнесменів, що в свою чергу сприятиме підтримці архівів, архівних колективів і вирішенню їх проблем, а отже, й збереженості та використанню документального історичного надбання українського народу.

#### ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Гармаш В. Н. Общество архивистов США. Реферат // Архивоведение, археография. Экспресс-информация / В. Н. Гармаш. – М.: ВНИИДАД, 1989. – № 3 (57). – С. 6-8; Волкотруб О. Н. З історії Товариства американських архівістів // Архіви України. – К., 2011. – № 1 (272). – С. 178-191; Волкотруб О. Н. Товариству американських архівістів – 75 років // Архіви України: науково-практичний журнал. – К., 2012. – № 1(277). – С. 245-248; Матяш І. Б. Архівознавство: методологічні засади та історія розвитку. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012. – 515 с. (про Товариство на с. 322-323, 342-343); Левченко Л. Л. Передумови створення та період становлення Товариства американських архівістів // Архіви України. Науково-практичний журнал. – К., 2012. – Вип. 5(281): вересень-жовтень. – С. 154-181.



2. Левченко Л. Л. Архіви штатів у системі архівних установ США / Л. Л. Левченко // Архіви України: науково-практичний журнал. – К., 2012. – Вип. 4(280): липень-серпень. – С. 150-177 (про професійні архівні організації йдеться на с. 170-172).
3. Mason P. Philip. The Society of American Archivists at the Crossroads / P. Philip. Mason // American Archivist. – Vol. 35. – № 1. January 1972. – P. 5-11.
4. Crawford I. Miriam. Women in Archives: A Program for Action / I. Miriam Crawford. // American Archivist. – Vol. 36. – № 2. April 1973. – P. 223-232.
5. Daines III J. Gordon. Tilting at Windmills: Reflections on the Establishment of the Journal of Western Archives / Gordon. Daines III J. // Journal of Western Archives. 2010. – Vol. 1. – 2012. Issue 1. – Article 1. – P. 1-16. Гордон Дейнес зауважив, що велика кількість архівістів не долучилась до Товариства американських архівістів, не бере участь у конференціях, семінарах і тренувальних програмах SAA через високу вартість членства та подорожування до місця проведення заходів. Регіональні архівісти також критикують журнал «Американський архівіст», бо вважають, що він не публікує статті, які відповідають їх специфічним потребам. Отже, ці архівісти більше схильються до регіональних організацій, членство в яких є дешевшим і, на їх думку, результативнішим. Це дозволяє їм регулярно відвідувати конференції, зустрічатись із колегами, обговорювати спільні проблеми і обмінюватись досвідом їх вирішення.
6. Kenney R. Anne. SAA Is Us: Promoting Participation in the Work of the Society / R. Kenney // American Archivist. – Vol. 56. – Spring 1993. – P. 342-347.
7. Quinn M. Patrick. Regional Archival Organizations and the Society of American Archivists / M. Quinn // American Archivist. – Vol. 46. – № 4. Fall 1983. – P. 433-440.
8. Mason P. Philip. The Society of American Archivists in the Seventies Report of the Committee for the 1970's / Mason P. Philip. // American Archivist. – Vol. 35. – № 2. April 1972. – P. 193-217. У січні 1975 р. був опублікований фінальний звіт Комітету по статусу жінок в архівній професії: Deutrich E. Mabel. Women in Archives: A Summary Report of the Committee on the Status of Women in the Archival Profession // American Archivist. – Vol. 38. – № 1. January 1975. – P. 43-46.
9. The future of Archival Cooperation / Fleckner A. John. Cooperation as a Strategy for Archival Institutions // American Archivist. – Vol. 39. – № 4. October 1976. – P. 447-459.
10. Офіційні веб-сайти: «South Carolina Archival Association». – <http://www.scarchivists.org>; «Michigan Archival Association». – <http://miarchivists.wordpress.com>.
11. Офіційний веб-сайт «Cleveland Archival Roundtable». – <http://clevelandarchivists.wordpress.com>.
12. Moss Patsy. Kansas City Area Archivists Association The First 25 Years. A brief history. – Kansas City Area Archivists Association, 2004. – Режим доступу // <http://www.kcarchivists.org/kcaa/files/9913/1648/0349/KCAAhistory-2004.pdf/>.
13. Офіційні веб-сайти «Chicago Area Archivists». – <http://chicagoarchivists.org>; «Seattle Area Archivists» – <http://seattleareaarchivists.wordpress.com>; «Kansas City Area Archivists». – <http://www.kcarchivists.org>; «Archivists of the Houston Area»: <http://houstonarchivists.org>; «Bay Area Archivists (Сан Франциско)». – <http://bayareaarchivists.pbworks.com>; «Capital Area Archivists of New York». – <http://library.albany.edu>; «Greater New Orleans Archivists». – <http://www.gnoarchivists.org>; «Archivists of Central Texas». – інформація з електронного ресурсу. – <http://www.lib.utexas.edu/taro/ahsc/00095/ahc-00095.html>.
14. Офіційний веб-сайт «Maine archives and Museums». – <http://www.mainemuseums.org>.
15. Офіційний веб-сайт «Association of Hawai'i Archivists». – <http://www2.hawaii.edu/~wertheim/AHA/>.
16. Офіційний веб-сайт «Association of St. Louis Area Archivists». – <http://www.stlarchivists.org>.
17. Офіційний веб-сайт «Louisiana Archives and Manuscripts Association». – <http://www.louisianaarchivists.org>.
18. Офіційні веб-сайти «New Hampshire Archives Group». – <http://www.nharchivesgroup.org>; Connecticut River Archivists Group - <http://johnson.web.wesleyan.edu>;
19. Офіційні веб-сайти «Delaware Valley Archivists Group». – <http://dvarchivists.org>; «Southeastern Wisconsin Archivists Group» - <http://swagwiki.wetpaint.com>.
20. Офіційний веб-сайт «Archivists Round Table of Metropolitan New York». – <http://www.nycarchivists.org>.
21. Офіційні веб-сайти «Twin Cities Archives Round Table». – <http://tcartmn.org>; «Miami Valley Archives Roundtable» – інформацію можна знайти на сайті <http://lisarickey.wordpress.com/tag/mvar/>.
22. Офіційний веб-сайт «Archives, Genealogy, and Local History Round Table». – Режим доступу: <http://www.txla.org/groups/AGLHRT-history>.
23. «Lake Ontario Archives Conference». – Режим доступу: <http://www.nyarchivists.org/greetings.html>; «New York Archives Conference». – див. електронний ресурс <http://www.nyarchivists.org>.
24. Див. електронний ресурс Вісника «Long Island Archives». <http://www.lilrc.org/newsletter/dhqv17n1.pdf>.
25. Офіційний веб-сайт «Kentucky Council on Archives». – <http://kyarchivists.org>.
26. Офіційні веб-сайти «Palmetto Archives, Libraries & Museums Council on Preservation». – <http://palmcopsc.org>; «Charleston Archives, Libraries and Museums Council». – (<http://calm-sc.blogspot.com>).
27. Офіційні веб-сайти: «Society of Alabama Archivists». – <http://alarchivists.org>; «Society of Georgia Archivists» – <http://soga.org>; «Society of Tennessee Archivists». – <http://www.tennesseearchivists.org>; «Society of Mississippi Archivists». – <http://www.msarchivists.org>; «Society of North Carolina Archivists». – <http://www.ncarchivists.org>; «Society of Ohio Archivists». – <http://www.ohioarchivists.org>; «Society of Florida Archivists». – <http://www.florida-archivists.org>; «Society of Indiana Archivists». – <http://www.inarchivists.org>.

28. The A\*CENSUS (Archival Census and Education Needs Survey in the United States). Working Group: Walch Victoria Irons (Principal Research Consultant), Beaumont Nancy P. (Principal Investigator), Yakel Elizabeth, Bastian Jeannette, Zimmelman Nancy, Davis Susan, Diffendal Anne // American Archivist. – Vol. 69, № 2. Fall-Winter 2006. – P. 302-303; Regional, State/Provincial & Local // Офіційні веб-сайти «Society of American archivists». – <http://www2.archivists.org/category/organizational-scope/regional-state/provincial-local>; Organizations Serving Archivists and Others Who Work with Historical Records // Офіційний веб-сайт «Council of State Archivists». – <http://www.statearchivists.org/connections/archivalassns.htm>; Peter Nelson. Directory of Regional, State and Local Archival Organizations in the United States // Веб-сайт «Regional, State and Local Archival Organizations in the United States». – <http://www.geocities.com/archivy/regional/usa.htm>.
29. Bylaw of the Society of Georgia Archivists // Офіційний веб-сайт Товариства архівістів штату Джорджія. – <http://www.soga.org/aboutus/leaders/bylaws>.
30. Chicago Area Archivists (CAA) By-Laws // Офіційний веб-сайт організації Архівісти району м. Чикаго. – [http://chicagoarchivists.org/Resources/Documents/caa\\_bylaws\\_201103.pdf](http://chicagoarchivists.org/Resources/Documents/caa_bylaws_201103.pdf); Constitution of the Kentucky Council on Archives // Офіційний веб-сайт Ради архівів штату Кентуккі. – <http://kyarchivists.org/sites/default/files/КАА%20Constitution%20May%202012.pdf>; Constitution and by-laws of the New York Archives Conference // Офіційний веб-сайт Конференції архівів штату Нью-Йорк. – [http://www.nyarchivists.org/nyac/wp-content/uploads/2011/03/NYAC\\_bylaws\\_rev2010\\_final.pdf](http://www.nyarchivists.org/nyac/wp-content/uploads/2011/03/NYAC_bylaws_rev2010_final.pdf); Constitution Association of St. Louis Area Archivists // Офіційний веб-сайт Асоціації архівістів району м. Сент Луїс. – <http://www.stlarchivists.org/index.php?pr=Constitution>.
31. The Conference of Inter-Mountain Archivists (CIMA). Bylaws. Revised July 2012 // Офіційний веб-сайт Конференції архівістів Міжгірського регіону. – <http://cimarchivists.org/bylaws/>.
32. By-Laws of Northwest Archivists, Incorporated. Revised: May 20, 2006 // Офіційний веб-сайт організації «Архівісти Північного Заходу». – [http://northwestarchivistsinc.wildapricot.org/resources/Documents/By\\_Laws\\_NorthwestArchivists.pdf](http://northwestarchivistsinc.wildapricot.org/resources/Documents/By_Laws_NorthwestArchivists.pdf).
33. Constitution of the Society of Rocky Mountain Archivists // Офіційний веб-сайт організації Товариства архівістів Скелястих гір. – <http://www.srmarchivists.org/about-us/documentation/constitution/>.
34. Constitution of the Society of Southwest Archivists // Офіційний веб-сайт організації Товариства Південно-Західних архівістів. – <http://southwestarchivists.org/PDF/constitution.pdf>.
35. Scholarships // Електронний ресурс: офіційний сайт організації Товариства Південно-Західних архівістів – <http://southwestarchivists.org/scholarship.html>.
36. Одним із проектів є «Digitizing Historical Records», частиною якого стало оцифрування документів періоду в'єтнамської війни. Проект реалізується Технічним університетом Техасу і архівними інституціями В'єтнаму і США. Більш докладно див.: Левченко Л. Л. Особливості функціонування Інтернет-сайтів архівних служб країн Південно-Східної Азії // Архіви України. – Вип. 3-4(264), травень-серпень. – К., 2009. – С. 213-226; Williams Kathleen, Saffell Mary. Digitizing Grant Improves Access to Vietnamese Refugee Files // Southwestern Archivist. – Vol. 35, Issue 1. – February, 2012. – P. 17.
37. Офіційний веб-сайт «Journal of Western Archives». – <http://digitalcommons.usu.edu/westernarchives/vol1/iss1/1/>.
38. New England Archivists Strategic Plan. P.1-7 // Офіційний веб-сайт організації «New England Archivists». – [http://www.newenglandarchivists.org/pdfs/nea\\_strategic\\_plan.pdf](http://www.newenglandarchivists.org/pdfs/nea_strategic_plan.pdf).
39. Constitution/Bylaws. MARAC Previous Conference Schedules. Arline Custer Memorial Award. MARAC C. Herbert Finch Online Publication Award. MARAC Distinguished Service Award Committee. Finding Aid Awards. MARAC Education Committee. MARAC Strategic Plan. Adopted by Steering Committee 3 February 2012 // Офіційний веб-сайт «Mid-Atlantic Regional Archives Conference». – <http://www.marac.info/>.
40. What is the Midwest Archives Conference? // Офіційний веб-сайт Конференції архівів Середнього Заходу. – <http://www.midwestarchives.org/what-is-mac>.
41. Бібліотеку усіх видань журналу розміщено на веб-сайті університету штату Вісконсин. – <http://minds.wisconsin.edu/handle/1793/43546>.
42. Statement of Principles. The National Association of State Archives and Records Administrators (NASARA) // Офіційний веб-сайт Національної асоціації урядових архівів і адміністраторів документації. – <http://www.nagara.org/displaycommon.cfm?an=1&subarticlenbr=150>.
43. Principles for Local Government Records. Adopted by the National Association of State Archives and Records Administrators // Офіційний веб-сайт Національної асоціації урядових архівів і адміністраторів документації. – <http://www.nagara.org/displaycommon.cfm?an=1&subarticlenbr=151>.
44. A Brief History of NAGARA // Електронний ресурс: <http://www.nagara.org/displaycommon.cfm?an=1>.
45. About the Council of State Archivists // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : Офіційний веб-сайт Ради архівістів штатів. – <http://www.statearchivists.org/about.htm>.
46. Докладніше про діяльність NHPRC та SHRAV штатів див.: Левченко Л. Л. Видання пам'яток документальної історичної спадщини американського народу // Пам'ятки: археографічний щорічник. – К. : Державна архівна служба України, УНДІАСД, 2011. – Т. 12. – С. 174-195. До статті додано авторський переклад чинного на сьогоднішній день Закону США «Про Національну комісію з публікації історичних джерел і документів» з коментарями автора статті; Левченко Л. Л. Архіви штатів у системі архівних

- установ США // Архіви України: Науково-практичний журнал. – К., 2012. – Вип. 4 (280): липень-серпень. – С. 110-137.
47. Mission and Goals 2012. Updated July 2011 and reaffirmed by the CoSA Board in February 2012 // Офіційний веб-сайт Ради архівістів штатів. – [http://www.statearchivists.org/admin/plan/CoSA\\_Mission\\_Goals\\_2012\\_reaffirmed.pdf](http://www.statearchivists.org/admin/plan/CoSA_Mission_Goals_2012_reaffirmed.pdf).
  48. Leland Waldo G. The archivist in times of emergency // *American Archivist*. – Vol. 4. – № 1. January, 1941. – P. 1-12.
  49. Див. докладніше матеріали ресурсного центру «Preparedness and planning» // Офіційний веб-сайт Ради архівістів штатів. – <http://rc.statearchivists.org/Resource-Center/Topics/Emergency-planning-and-response/Preparedness-and-planning.aspx>.
  50. Докладніше про Академію йдеться у статті Левченко Л. Л. Американська академія сертифікованих архівістів // *Гілея: науковий вісник*. – Вип. 64. – К., 2012. – С. 151-158.
  51. Bylaws. Section 2. Purposes // Офіційний веб-сайт Академії сертифікованих архівістів. – <http://www.certifiedarchivists.org/about-us/history/35.html>.
  52. Bylaws. Article VI. Board of regents // Офіційний веб-сайт Академії сертифікованих архівістів. – <http://www.certifiedarchivists.org/about-us/history/35.html>.
  53. Certified Archivists in the A\*CENSUS. The A\*CENSUS (Archival Census and Education Needs Survey in the United States)... – P. 294, 419-436. Див. також офіційний веб-сайт Академії сертифікованих архівістів. – <http://www.certifiedarchivists.org>.
  54. Офіційний веб-сайт «Association of Moving Image Archivists» – <http://www.amianet.org/groups/groups.php>.

**РЕЦЕНЗЕНТИ:** *д.і.н., професор Я. В. Верменич, д.і.н., професор Є. Г. Сінкевич.*

© Л. Л. Левченко, 2012

*Стаття надійшла до редколегії 01.10.2012*